

WYROBY LAKIEROWE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-79
	Lakiery epoksydowe do puszek i zamknięć konserwowych	6114-67
		Grupa katalogowa X 24

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są lakiery epoksydowe do puszek i zamknięć konserwowych schnące w temperaturze podwyższonej, stanowiące roztwory żywic epoksydowych i fenolowych z dodatkiem środków pomocniczych w rozpuszczalnikach organicznych.

Lakiery pigmentowane zawierają w swym składzie pigment aluminiowy, a jeden z nich dodatkowo żółty pigment organiczny.

1.2. Zakres stosowania przedmiotu normy. Lakiery epoksydowe stosuje się do pokrywania, za pomocą powłok walcowych, blach stalowych dwustronnie ocynowanych elektrolitycznie lub ogniowo, przeznaczonych do wytwarzania (stroną lakierowaną do wewnątrz) puszek i zamknięć konserwowych.

Dopuszcza się stosowanie lakierów do pokrywania strony zewnętrznej opakowań i zamknięć konserwowych.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Rodzaje. Rozróżnia się następujące rodzaje lakierów epoksydowych w zależności od ich przeznaczenia:

Kreolak 102 FK — do lakierowania blach ocynowanych elektrolitycznie i ogniowo, przeznaczonych do wytwarzania składanych puszek i zamknięć do konserwowych przetworów spożywczych o niskiej zawartości substancji białkowych (mięśnych, rybnych, warzywnych).

Alumin 3 (z pigmentem aluminiowym, srebrzysty) — do lakierowania blach ocynowanych elektrolitycznie, przeznaczonych do wytwarzania puszek składanych i zamknięć do konserwowych przetworów spożywczych o wysokiej zawartości substancji białkowych (mięśnych, rybnych, warzywnych, warzywno-mięśnych i jajczarsko-drobiarskich).

Orex — do dwukrotnego lakierowania blach ocynowanych elektrolitycznie i ogniowo, przeznaczonych do wytwarzania puszek składanych i zamknięć do konserwowych przetworów mlecznych.

Geten 180 — do lakierowania blach ocynowanych elektrolitycznie i ogniowo, przeznaczonych do wytwarzania tłoczonych opakowań talerzowych o współczynniku przeformowania¹⁾ najwyżej 0,63 i zamknięć do konserwowych przetworów spożywczych zawierających mało agresywne substancje białkowe (dania gotowe).

U 2422 GTAL/F/P złoty (z pigmentem aluminiowym i żółtym) — do lakierowania blach ocynowanych elektrolitycznie, przeznaczonych do wytwarzania puszek tłoczonych o współczynniku przeformowania¹⁾ najwyżej 0,63 i zamknięć do konserwowych przetworów rybnych oraz puszek składanych i zamknięć do konserwowych przetworów mięśnych.

2.2. Przykład oznaczenia

a) lakieru epoksydowego do puszek i zamknięć konserwowych — Kreolak 102 FK:

LAKIER EPOKSYDOWY DO PUSZEK
I ZAMKNIĘĆ KONSERWOWYCH KREOLAK 102 FK
BN-79/6114-67 SWA 7419-474-000

b) lakieru epoksydowego do puszek i zamknięć konserwowych — Alumin 3:

LAKIER EPOKSYDOWY DO PUSZEK
I ZAMKNIĘĆ KONSERWOWYCH ALUMIN 3
BN-79/6114-67 SWA 7419-525-000

c) lakieru epoksydowego do puszek i zamknięć konserwowych — Orex:

LAKIER EPOKSYDOWY DO PUSZEK
I ZAMKNIĘĆ KONSERWOWYCH OREX
BN-79/6114-67 SWA 7419-475-000

d) lakieru epoksydowego do puszek i zamknięć konserwowych — Geten 180:

LAKIER EPOKSYDOWY DO PUSZEK
I ZAMKNIĘĆ KONSERWOWYCH GETEN 180
BN-79/6114-67 SWA 7419-543-000

e) lakieru epoksydowego do puszek i zamknięć konserwowych — U-2422 GTAL/F/P złoty:

LAKIER EPOKSYDOWY DO PUSZEK
I ZAMKNIĘĆ KONSERWOWYCH U-2422 GTAL/F/P ZŁOTY
BN-79/6114-67 SWA 7419-584-160

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p.5.

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Tworzyw i Farb PLASTOFARB
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Tworzyw i Farb PLASTOFARB dnia 30 listopada 1979 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 października 1980 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 7/1980 poz. 40)

3. WYMAGANIA I BADANIA

3.1. Zestawienie wymagań i metody badań — wg tabl. 1.

Tablica 1

Wymagania	Kreolak 102FK	Alumin 3	Orex	Geten 180	U 2422 GTAL/F/P złoty	Metody badań wg
a) Wstępne próby techniczne — pozostałość na sicie o boku oczka kwadratowego 0,063 mm, % masa, najwyżej	nie bada się	0,3	nie bada się	nie bada się	0,3	PN-75/C-81505
b) Czas wyptywu (lepkość umowna) mierzony kubkiem typu Forda, s	120 ÷ 160	120 ÷ 160	80 ÷ 120	130 ÷ 160	120 ÷ 170	PN-75/C-81508
c) Gęstość, g/cm ³	0,95 ÷ 1,14	0,95 ÷ 1,14	0,95 ÷ 1,14	0,95 ÷ 1,14	0,95 ÷ 1,14	BN-64/6110-11
d) Zawartość substancji nielotnych, % mas, co najmniej	32	32	32	29	33	3.6.1
e) Temperatura zapłonu, °C, co najmniej	21	21	21	21	21	PN/C-04007
f) Tolerancja wobec rozcieńczalnika, w stosunku 1:1 części mas	brak zmętnień	nie bada się	brak zmętnień	brak zmętnień	nie bada się	3.6.2
g) Wygląd powłoki — barwa powłoki	złocista transparentowa	równomiernie srebrzysta	rozłożona, gładka, jasnozłocista transparentowa	brak zmętnień jasnozłocista transparentowa	złota	3.6.3
h) Odporność powłoki na uderzenie, w cm spaku ciężarka	20	20	20	20	20	3.6.4
i) Przydatność powłoki do formowania puszek i zamknięć — test z siarczanem miedzi			w y t r z y m u j e p r ó b ę			3.6.5
j) Przyczepność powłoki, stopień	1	1	1	1	1	PN-73/C-81531 p.2.1.6
k) Odporność powłoki na działanie: 30 g NaCl w 1 dm ³ roztworu wodnego w temperaturze 121°C w ciągu 60 min			wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	wytrzymuje próbę bez zmian	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	3.6.6
l) Odporność powłoki na działanie: 30 g NaCl oraz 10 g kwasu octowego lodowatego w 1 dm ³ roztworu wodnego w temperaturze 121°C w ciągu 60 min			wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	wytrzymuje próbę bez zmian	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	3.6.6
m) Odporność powłoki na działanie 30-procentowego koncentratu pomidorowego w temperaturze 100°C w ciągu 120 min			wytrzymuje próbę bez zmian	nie bada się	wytrzymuje próbę bez zmian	3.6.6
n) Odporność powłoki na działanie: 400 g cukru + 30 g kwasu winowego w 1 dm ³ roztworu wodnego w temperaturze 121°C w ciągu 60 min			wytrzymuje próbę bez zmian, dopuszczalna zmiana barwy wynikająca z karmelizacji roztworu			3.6.6
o) Odporność powłoki na działanie: 10 g tioglikolanu sodu w 1 dm ³ roztworu wodnego, w temperaturze 121°C, w ciągu 30 min; stopień przebarwień siarczkowych wg wzorca, najwyżej:	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	nie bada się	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	wytrzymuje próbę bez zmian	nie bada się	3.6.6
— dla blachy ocynowanej elektrolitycznie	3	—	3	4	—	
— dla blachy ocynowanej ognioowo	4	—	4	4	—	

cd. tabl. 1

Wymagania	Kreolak 102FK	Alumin 3	Orex	Geten 180	U 2422 GTAL/F/P złoty	Metody badań wg
p) Odporność powłoki na działanie: 1 g tioglikolanu sodu oraz 20 g gruboziarnistej albuminy z jaj, w 1 dm ³ roztworu wodnego, w temperaturze 121°C, w ciągu 60 min, stopień przebarwień siarczkowych dla blachy ocynowanej elektrolitycznie wg wzorca; najwyżej: — dla opakowań tłocznych — dla opakowań składanych	nie bada się	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	nie bada się	nie bada się	wytrzymuje próbę bez zmian ¹⁾	3.6.6
	—	—	—	—	4	
	—	3	—	—	3	
¹⁾ Przy pojedynczej zakładce poboczniczy puszek oraz w miejscach przejść z podwójnej zakładki na pojedynczą dopuszczalne są ślady tlenków i siarczków żelaza, a w miejscach rozrzedzeń dopuszczalne są pociemnienia.						

3.2. Trwałość. Lakiery epoksydowe do puszek i zamknięć konserwowych powinny spełniać wymagania niniejszej normy w okresie 6 miesięcy, licząc od daty produkcji. Dopuszczalne w tym okresie zgęstnienie powinno ustąpić po dodaniu najwyżej 5% odpowiedniego dla danego lakieru rozcieńczalnika¹⁾.

3.3. Pobieranie próbek i przygotowanie średniej próbki laboratoryjnej należy wykonać wg PN-74/C-81500 po przeprowadzeniu prób wg 3.1a). U odbiorcy należy badać jedno opakowanie z każdej szarży.

3.4. Badania pełne. Badaniom pełnym należy poddać każdą partię wyprodukowanego wyrobu.

3.5. Przygotowania wyrobu i powłok do badań

3.5.1. Przygotowanie wyrobu. Badany lakier należy starannie wymieszać i rozcieńczyć odpowiednim roz-

cieńczalnikiem¹⁾ do umownej lepkości roboczej mierzonej kubkiem typu Forda wg PN-75/C-81508 wynoszącej:

— dla lakierów Kreolak 102 FK, Alumin 3, Geten 180, U 2422 GTAL/F/P złoty 100 ÷ 120 s,
— dla lakieru Orex 80 ÷ 100 s.

3.5.2. Wykonanie powłok. Arkusze blachy ocynowanej elektrolitycznie — gatunek 1E, rodzaj co najmniej II lub arkusze blachy ocynowanej ogniowo — gatunek 1K, rodzaj co najmniej VII — wg PN-73/H-92122 należy pokryć lakierem przygotowanym wg 3.5.1 za pomocą powlekarki walcowej, aplikatora lub innym sposobem gwarantującym uzyskanie wymaganej gramatury suchej powłoki. Powłoki należy suszyć z zachowaniem warunków podanych w tabl. 2 i tabl. 3.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p.7.

Tablica 2

Rodzaj lakieru	Temperatura suszenia °C	Metoda suszenia	Czas suszenia min	Gramatura g/m ²
Kreolak 102 FK	205 ± 5	ciągi produkcyjne z piecami tunelowymi	9	5,0 ÷ 6,0
Alumin 3				5,0 ÷ 6,0
Orex				I 2,0 ÷ 3,0 ¹⁾ , II 3,0 ÷ 4,0 ²⁾
Geten 180				5,0 ÷ 6,0
U 2422 GTAL/F/P złoty				6,0 ÷ 6,5

¹⁾ I — pierwsza warstwa.

²⁾ II — druga warstwa.

Tablica 3

Rodzaj lakieru	Temperatura suszenia °C	Metoda suszenia	Czas suszenia min	Gramatura g/m ²
Kreolak 102 FK	190 ÷ 205	suszarki laboratoryjne lub piece komorowe	15 ÷ 20	5,0 ÷ 6,0
Alumin 3				5,0 ÷ 6,0
Orex				I 2,0 ÷ 3,0 ¹⁾ , II 3,0 ÷ 4,0 ²⁾
Geten 180				5,0 ÷ 6,0
U 2422 GTAL/F/P złoty				6,0 ÷ 6,5

¹⁾ I — pierwsza warstwa.

²⁾ II — druga warstwa.

3.5.3. Oznaczanie gramatury suchej powłoki lakierowej. Z blachy lakierowanej wg 3.5.2 wyciąć płytkę o powierzchni co najmniej 25 cm², zmierzyć i obliczyć jej powierzchnię z dokładnością do 0,01 cm², następnie zważyć ją z dokładnością do 0,0002 g i umieścić we wrzącym roztworze mieszaniny: 10 g NaOH rozpuszczonego w 100 cm³ wody destylowanej i 100 cm³ etyloglikolu do czasu usunięcia (naruszenia) powłoki. Po wyjęciu płytki z kąpieli przemyć ją dokładnie pod bieżącą wodą, osuszyć bibułą do sączenia i zważyć ponownie z tą samą dokładnością.

Gramaturę suchej powłoki lakierowej na 1 m² blachy (Y) w g/m² obliczyć wg wzoru

$$Y = \frac{X \cdot 10\,000}{A} \quad (1)$$

w którym:

X — różnica masy płytki lakierowanej i po zdjęciu powłoki, g,

A — powierzchnia płytki, cm².

Badanie należy wykonać co najmniej na dwóch płytkach, z których każda powinna wykazywać gramaturę suchej powłoki mieszczącą się w granicach podanych w 3.5.2 (tabl. 2 i tabl. 3).

3.5.4. Wykonanie próbek do badań. Otrzymane powłoki wg 3.5.2 należy przed wykonaniem próbek do badań dodatkowo aklimatyzować w ciągu 2 h w temperaturze otoczenia. Następnie z blach lakierowanych wg 3.5.2 przygotować w zależności od rodzaju i przeznaczenia lakieru: płytki, kubki, wieczka, zamknięcia, puszki składane lub tłoczone o współczynniku przeformowania najwyżej 0,63¹⁾, kształtki ewentualnie wycinaki opakowań konserwowych. Kubki o średnicy 51 mm i wysokości 34 mm należy tłoczyć na prasie Erichsena, model 224/II, stroną lakierowaną do wewnątrz.

Kształtki do badań szczelności powłoki należy formować przez uderzenie płytki ciężarkiem z wysokości 10 cm na stronę lakierowaną, przy użyciu aparatu Du Ponta wg PN-54/C-81526.

Wymiary płytek do badań odporności powłok wg 3.1k) ÷ 3.1p) powinny wynosić 60 × 70 mm. Płytki zgąć w połowie stroną lakierowaną do wewnątrz, tak aby złożone powierzchnie nie stykały się.

3.6. Opis badań

3.6.1. Oznaczanie zawartości substancji nielotnych.

Na szalce Petriego o średnicy około 70 mm odważyć około 2 g badanego lakieru z dokładnością do 0,0002 g, następnie umieścić próbkę w suszarce laboratoryjnej (pod ciśnieniem atmosferycznym) i suszyć w ciągu 15 min, w temperaturze 200°C. Jeżeli w wyniku umieszczenia próbki w suszarce nastąpi spadek temperatury badania, należy liczyć czas oznaczania od momentu ponownego jej uzyskania. Po wyjęciu próbki z suszarki i ostudzeniu w ekcykatorze zważyć ponownie z dokładnością do 0,0002 g. Zawartość substancji nielotnych (S) w % obliczyć wg wzoru

$$S = \frac{m_1}{m_2} \cdot 100 \quad (2)$$

w którym:

m₁ — masa lakieru po wysuszeniu, g,

m₂ — masa lakieru przed wysuszeniem, g.

Za wynik końcowy oznaczania należy przyjąć średnią arytmetyczną co najmniej dwóch oznaczeń, przy czym różnica między skrajnymi wynikami nie może być większa niż 0,5%.

3.6.2. Oznaczanie tolerancji wobec rozcieńczalnika.

Do zlewki pojemności 50 cm³ odważyć 10 g badanego lakieru z dokładnością do 0,01 g i mieszając dodać powoli 10 g odpowiedniego rozcieńczalnika odważonego z wymienioną dokładnością.

Otrzymany roztwór nie powinien zmętnieć. Po wylaniu niewielkiej ilości roztworu na czystą płytkę szklaną ustawić ją pionowo na 5 min, aby umożliwić spłynięcie nadmiaru wyrobu, następnie wysuszyć w suszarce laboratoryjnej. Czas i temperatura suszenia wg tabl. 2 i tabl. 3. Otrzymana powłoka oglądana nieuzbrojonym okiem powinna być jednorodna i przezroczysta.

3.6.3. Ocena wyglądu i barwy powłoki. Wygląd i barwę powłoki wykonanej na płytkach lub arkuszach blachy wg 3.5.2 należy ocenić nieuzbrojonym okiem w rozproszonym świetle dziennym.

Powłoka powinna odpowiadać wymaganiom wg 3.1g).

3.6.4. Oznaczanie odporności powłoki na uderzenia.

Powłokę przygotowaną wg 3.5.2 poddać próbie odporności na uderzenie wg PN-54/C-81526, umieszczając badaną płytkę na kowadełku aparatu Du Ponta stroną lakierowaną ku górze, jak również odwrotnie. Badana powłoka oceniona za pomocą lupy o 4-krotnym powiększeniu w rozproszonym świetle dziennym nie powinna wykazywać pęknięć lub odprysków.

3.6.5. Badanie przydatności powłok do formowania puszek i zamknięć (próba szczelności powłok).

Przydatność powłok lakierowych do formowania opakowań ocenia się przez sprawdzenie ich szczelności za pomocą kwaśnego roztworu siarczanu miedzi (200 g CuSO₄ · 5H₂O + 100 g HCL 36-procentowego + 700 g wody destylowanej). Powłoki z lakierów przeznaczonych na puszki składane i zamknięcia konserwowe należy badać na kształtkach z blachy lakierowanej, uformowanych aparatem Du Ponta wg 3.5.4, wieczkach lub zamknięciach konserwowych. Powłoki z lakierów przeznaczonych na puszki tłoczone i zamknięcia konserwowe należy badać na kubkach przygotowanych wg 3.5.4, puszkach tłoczonych, wieczkach lub zamknięciach konserwowych w zależności od przeznaczenia lakieru.

Badane elementy napełnić na okres 5 min roztworem siarczanu miedzi lub pokryć kawałkiem bibuły do sączenia nasyconej tym roztworem. Po zakończeniu próby, badane elementy opłukać pod bieżącą wodą i ocenić wygląd powłoki okiem nieuzbrojonym.

Powłoka nie powinna wykazywać nieszczelności (brak ciemnych punktów na powłoce). W przypadku rozbieżności wyników badań partii lakieru (między dostawcą i odbiorcą), badania rozjemcze należy przeprowadzić na puszkach tłoczonych składanych, wieczkach lub zamknięciach w zależności od rodzaju lakieru.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p.5.

3.6.6. Badania odporności powłok lakierowych na działanie roztworów. Powłoki z lakierów przeznaczonych na puszkę składane i zamknięcia konserwowe należy badać na płytkach lub puszkach składanych, wieczkach, zamknięciach lub ich elementach.

Powłoki z lakierów przeznaczonych na puszkę tłoczono i zamknięcia konserwowe należy badać na kubkach lub puszkach tłoczonych o współczynniku przeformowania najwyżej 0,63¹⁾, wieczkach, zamknięciach lub wycinkach puszek, wieczek i zamknięć.

Próbki przygotowane w 3.5.4 umieścić w słoju szklanym napełnionym jednym z roztworów wymienionych w 3.1k) ÷ 3.1p). Słoje szklane lub gotową puszkę napełnioną odpowiednim roztworem szczelnie zamknąć i umieścić w autoklawie lub sterylizatorze laboratoryjnym. Czas podgrzewania do temperatury badania, jak również czas od zakończenia badania do ochłodzenia próbek do temperatury 20°C powinien wynosić nie więcej niż 20 min. Czas i temperatura badania — wg 3.1k) ÷ p).

Po wyjęciu z autoklawu lub sterylizatora, badane próbki przemyć bieżącą wodą i ocenić nieuzbrojonym okiem w rozproszonym świetle dziennym. Powinny one spełniać wymagania wg 3.1k) ÷ 3.1p).

Ocenę powłoki lakierowej po działaniu roztworów wg 3.1o) i 3.1p) należy wykonać posługując się wzor-

ami przebarwień siarczkowych²⁾). W przypadku rozbieżności wyników badań między dostawcą a odbiorcą badania rozjemcze należy przeprowadzić na puszkach składanych lub tłoczonych, wieczkach lub zamknięciach w zależności od przeznaczenia lakieru.

3.7. Atest Państwowego Zakładu Higieny. Producent lakieru zobowiązany jest raz w roku dostarczyć aktualne świadectwa Władz Sanitarnych, potwierdzających przydatność lakierów do pokrywania puszek i zamknięć konserwowych przeznaczonych do produktów spożywczych wraz ze stwierdzeniem spełnienia wymagań w zakresie własności organoleptycznych.

3.8. Zaświadczenie wytwórcy o wynikach badań. Wytwórca zobowiązany jest dostarczyć odbiorcy orzeczenie kontroli o jakości wyrobu.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Lakier epoksydowy do puszek i zamknięć konserwowych należy pakować wg PN-73/C-81400 w nowe opakowania ocynkowane, pojemności do 50 dm³. Dopuszcza się stosowanie innych rodzajów opakowań z blachy stalowej lub ocynowanej, wyłącznie nowych, zabezpieczających produkt w sposób właściwy, po uprzednim uzgodnieniu z odbiorcą i zgodnych z odpowiednim szeregiem wymiarowym wg PN-78/O-79021.

4.2. Przechowywanie i transport — wg PN-73/C-81400.

²⁾ Patrz Informacje dodatkowe p. 2.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p. 5.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Wrocławska Fabryka Farb i Lakierów POLIFARB, Wrocław.

2. Normy i dokumenty związane
PN-73/C-81400 Wyroby lakierowe. Pakowanie, przechowywanie i transport

PN-74/C-81500 Wyroby lakierowe. Pobieranie próbek i przygotowanie średniej próbki laboratoryjnej

PN-75/C-81508 Wyroby lakierowe. Oznaczanie czasu wypływu kubkami wypływowymi (lepkość umowna)

PN-54/C-81526 Wyroby lakierowe. Pomiar odporności powłok lakierowych na uderzenie za pomocą aparatu Du Pont'a

PN-73/H-92122 Blacha stalowa ocynowana (biała)

PN-78/O-79021 Opakowania. System wymiarowy

Wzorce stopnia przebarwień siarczkowych stanowią załącznik projektu:

PN/O-79551 Opakowania jednostkowe metalowe. Puszkę i zamknięcia do artykułów żywnościowych konserwowych. Wymagania i badania wprowadzonego do doświadczalnego stosowania na okres do dnia 1 lipca 1980 r.

3. Symbol wg SWW i KTM

SWW 1317-419,

KTM:

1317-419-851-006 Lakier Kreolak 102 FK,

1317-419-853-008 Lakier Alumin 3,

1317-419-851-505 Lakier Orex,

1317-419-852-506 Lakier Geten 180,

1317-419-852-007 Lakier U 2422 GTAL/F/P złoty.

4. Autor normy — mgr Maria Szyposz — Wrocławska Fabryka Farb i Lakierów POLIFARB, Wrocław.

$$5. \text{ Współczynnik przeformowania} = \frac{h}{2r_{\min}}$$

w którym:

h — wysokość puszkę,

$r_{\min}$ — najmniejszy promień puszkę.

6. Inne zastosowanie lakierów epoksydowych do puszek i zamknięć konserwowych. Dopuszcza się stosowanie lakierów do pokrywania blachy czarnej i aluminiowej przeznaczonej do wytwarzania opakowań niekonserwowych. Parametry aplikacji i wymagania odpornościowe powłok — do uzgodnienia między producentem a odbiorcą. W przypadku przeznaczenia lakieru do opakowań niekonserwowych, dopuszcza się stosowanie do ich pakowania opakowań nowych z blachy czarnej pojemności 50 dm³ lub beczki stalowe nowe pojemności 200 dm³, po uprzednim uzgodnieniu z odbiorcą.

Zasady pakowania, przechowywania i transportu — wg PN-73/C-81400.

7. Wymagania techniczne dla rozcieńczalników lakierów epoksydowych do puszek i zamknięć konserwowych — wg ZN-78/MPCh-FL-45. Rozcieńczalniki do wyrobów epoksydowych do puszek konserwowych.

Producent — Wrocławska Fabryka Farb i Lakierów POLIFARB we Wrocławiu.